

Lausunto

11.7.2022

VN/13862/2022
VN/13862/2022-MMM-9

Ruokaosasto

Luonnonvaraosaston sisäinen lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi maatalouden rakennetuista annetun lain, porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuista annetun lain ja kolttalain sekä eräiden niihin liittyvien lakien muuttamisesta

Yhteinen ojitusinvestointi

Hallituksen esityksen luonnoksessa on uutena maatalaan investointituella tuettavana kohteena yhteinen ojitusinvestointi, jolla on tarkoitus tukea peruskuivatus toimintaa vuodesta 2023 eteenpäin. Peruskuivatuksen tukemisen jatkuminen on erittäin tärkeää laaja-alaisten, useamman tilan yhteisten peruskuivatushankkeiden toteuttamisen ja siten maatalouden toimintaedellytysten kannalta. Peruskuivatuksen tukeminen rakennetukijärjestelmän kautta mahdollistaa myös vuokratilajelijöiden pääsyn tuen piiriin.

Peruskuivatus on myös toteutettava kestäväällä tavalla, joka huomioi tuotantoedellytysten lisäksi niin vesiensuojelun, luonnon monimuotoisuuden kuin muuttuviin sää- ja vesiolosuhteisiin sopeutumisen. Nämä tavoitteet on julkilausuttu HE-luonnoksessa ja ympäristövaikutukset-luvussa on nostettu esiin myös kestävä peruskuivatuksen ympäristön tilaa parantavat ominaisuudet. HE-esityksen luonnoksen 13 §:n säännöskohtaisten perusteluiden mukaan tuettavalta yhteiseltä ojitusinvestoinnilta edellytetään vesilain 5 luvun 15 §:n mukainen ojitussuunnitelma, josta on saatu vesilaissa tarkoitetun valtion valvontaviranomaisen puoltava lausunto. Lisäksi puoltavalta lausunnolta edellytetään, että tuettava toimenpide edistää ympäristön tilaa. HE-esityksen luonnoksessa ei kuitenkaan ilmene miten ympäristökriteerien toteutuminen varmistetaan ja miten valvontaviranomainen saa tätä varten tarvittavat tiedot. Vesilain mukaisen ojitussuunnitelman tulee vesilain 5 luvun 15 §:n mukaan sisältää ainoastaan tiedot hankkeesta ja sen toteuttamistavasta sekä kuivatussyvyydestä, selvitys hankkeesta saatavasta hyödyistä ja arvio hankkeen vaikutuksista. Pelkästään näillä tiedoilla ei voida arvioida edistääkö hanke ympäristön tilaa. Tästä syystä jatkovalmistelussa on erityisesti huomioitava tarkempi ympäristökriteereistä säätäminen ja valvontaviranomaisen tarvittava tiedonsaanti hankkeista.

Jotta yhteinen ojitusinvestointi myös käytännössä tulisi saamaan tukea osana rakennetukijärjestelmää, on alemman asteisia normeja säädettäessä kiinnitettävä huomiota myös rakennetukilain mukaisen tuen valintakriteereihin ja ympäristön tilaa ja kestävä tuotantotapaa edistävien investointien menestysmahdollisuuksiin tukien jakamisessa.

Tukikokonaisuudessa on huomioitava myös yhteisen ojitusinvestoinnin yhteen toimivuus ei-tuotannollisten tukien kanssa. Molemmat tukimuodot mahdollistavat tiettyjen vesiensuojelullisten toimenpiteiden tukemisen. Epäselväksi jää voiko esimerkiksi tuotannollisella tuella perustettu kaksitasouoma saada myös ei-tuotannollisen tukipuolen hoitosopimuksen kuten kosteikkoinvestointi voi.

Jatkovalmistelussa ja tukien toimeenpanon valmistelussa on myös kiinnitettävä huomiota kysymykseen yhteisen ojitusinvestoinnin tuen arvonlisäverovelvollisuudesta. Maanviljelijät ovat arvonlisäverovelvollisia, mutta yhteisessä ojitusinvestoinnissa tuensaajana yleensä olevan

Postiosoite
Postadress
Postal Address

Maa- ja metsätalousministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Hallituskatu 3 A
Helsinki

Puhelin
Telefon
Telephone

0295 16001
+358 295 16001

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

kirjaamo.mmm@gov.fi

PL 30
00023 Valtioneuvosto

oitusyhteisö ei voi olla arvonlisäverovelvollinen. Tästä syystä tuen arvonlisäverokohtelu on syytä tarkastella ja ohjeistaa yksiselitteisesti, jotta asiasta ei jää epäselvyyksiä.

Salaojitus

Hallituksen esityksen luonnoksessa mainitaan salaojituksen yhteydessä myös sääätosalaojitus, joka tuottaa usein monipuolisesti hyötyä sekä viljelijälle, ympäristölle, että alajuoksulla sijaitseville pelloille. Pidättämällä vettä maassa sääätosalaojituksen avulla, pellon kasvuolosuhteet kohenevat samalla kuin kokonaisvalunta pienenee ja ravinnehuuhtoumat vähenevät. Laaja-alaisesti toteutettuna sääätosalaojitus voi myös tuottaa tulvasuojeluhyötyjä. HE-luonnoksessa ei käy ilmi tuetaanko sääätosalaojitusinvestointeja normaaleja salaojituksia korkeammalla tukiprosentilla. Tällä hetkellä investointituen kohdentamisasetuksen (241/2015) liitetaulukon mukaan salaojituksen avustuksen määrää korotetaan 5 prosenttiyksiköllä, mikäli salaojitus tehdään sääätosalaojituksena. Vähintään samanlainen korotus on jatkossakin tarpeen sääätosalaojituksen yleistymisen edistämiseksi. Pelkkä sääätosalaojitusten hoidon tuki ei ole riittävä taloudellinen kannuste sääätosalaojitusten yleistymisen kannalta vaan tarvitaan korkeampaa tukiprosenttia myös itse investointiin.

Lisäksi tuettavalta salaojitukselta olisi syytä vaatia vesilain 5 luvun 6 §:n mukainen ojituseroilmoitus. Vesilain ilmoituskynnys ei välttämättä aina salaojituksissa ylity, ja vaikka ylittyisikin, niin iso osa salaojituksista jää ilmoittamatta. Tämän takia valvontaviranomaiselta jää saamatta tieto salaojitusmenpiteestä. Ilmoituksen vaatiminen tuettavilta hankkeilta lisäisi vesilain mukaisen valtion valvontaviranomaisen tiedonsaantia hankkeista ja tätä kautta myös itse hankkeiden sujuvaa toteuttamista.

Osastopäällikön sijainen,
Kalatalousneuvos

Risto Lampinen

Yksikön päällikön sijainen,
Johtava vesitalousasiantuntija

Annukka Lipponen

Jakelu

Ruokaosasto

VN/13862/2022-MMM-9

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: